

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIEN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten, het decreet van 12 juli 2013 houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de eventuele her- of nevenbestemming van parochiekerken
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Door de evoluerende kerkpraktijk zijn een toenemend aantal van de bijna 1.800 rooms-katholieke parochiekerken in Vlaanderen niet langer (exclusief) nodig voor hun religieuze functie. Dit ontwerp van decreet wil een doordachte her- of nevenbestemming van deze (voormalige) parochiekerken verder in goede banen leiden door nieuwe beleidsinstrumenten in te zetten, met name door:

- (1) de verplichting op te leggen om een kerkenbeleidsplan op te maken;
- (2) ruimere subsidiemogelijkheden aan te bieden aan de lokale besturen en de kerkbesturen voor de realisatie van hun projecten van her- of nevenbestemming van (voormalige) parochiekerken.

Het betreft een definitieve goedkeuring van het ontwerp van decreet na ontvangst van het advies van de Raad van State. Dat advies noodzaakte geen wijzigingen aan het eerder goedgekeurde voorontwerp.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie én Omgeving

Beleidsveld: Binnenlands Bestuur en stedenbeleid én Onroerend Erfgoed

Inhoudelijk structurelement: Binnenlands Bestuur én Onroerend Erfgoed

Operationele doelstelling: “We bieden de lokale besturen meer mogelijkheden en stimuli om in te zetten op een adequaat en toekomstgericht beleid inzake neven- en herbestemming van eredienstgebouwen.” (beleidsnota Binnenlands Bestuur en stedenbeleid, operationele doelstelling 6.3)

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Goedkeuring visienota

Visienota “Beleidsmaatregelen voor de her- en nevenbestemming van parochiekerken in Vlaanderen”, goedgekeurd door de Vlaamse Regering in haar vergadering van 16 juli 2021 (VR 2021 1607 DOC.0949/1BIS).

Eerste principiële goedkeuring

Het bijgaand ontwerp van decreet is een eerste keer principiële goedgekeurd door de Vlaamse Regering in haar vergadering van 29 april 2022 (VR 2022 2904 DOC.0459-1).

Tweede principiële goedkeuring

Het bijgaand ontwerp van decreet is een tweede keer principiële goedgekeurd door de Vlaamse Regering in haar vergadering van 17 juli 2022 (VR 2022 1706 DOC.0654/1 ; VR PV 2022/31 – punt 0003).

Advies Strategische Adviesraad SARO

De Strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed verstrekke haar advies over het bijgaand voorontwerp op 25 mei 2022.

Advies Raad van State

De Raad van State verstrekke haar advies over het voorontwerp van decreet op 15 juli 2022 (advies 71.752/3).

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Situering

In haar vergadering van 17 juli 2022 keurde de Vlaamse Regering voor de tweede maal (na advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed) principiële een voorontwerp van wijzigingsdecreet goed dat 3 decreten wijzigt met als doelstelling de her-of nevenbestemming van rooms-katholieke parochiekerken verder te stimuleren.

Meer bepaald wordt het instrument van het kerkenbeleidsplan, momenteel een element in het onroerenderfgoeddecreet, opgenomen in het organieke kader van de eredienstregelgeving (het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten). Hiermee wordt de opmaak van een kerkenbeleidsplan een verplichting (voor het gemeentebestuur en de bisschoppen als representatieve organen van de rooms-katholieke eredienst), gekoppeld aan het meerjarenplan van een kerkbestuur.

Anderzijds worden de subsidiemogelijkheden ter voorbereiding van mogelijke projecten van her- en nevenbestemming van niet-beschermden parochiekerken uitgebreid. Niet alleen haalbaarheidsstudies die her- of nevenbestemming onderzoeken komen in aanmerking voor subsidies. Door de decretale wijzigingen zullen ook subsidies mogelijk zijn voor het laten uitvoeren van opmetingsplannen of het begeleiden van participatietrajecten. Bovendien zijn ook subsidies mogelijk voor rooms-katholieke parochiekerken die recent (tot maximum 5 jaar geleden) zijn onttrokken aan de eredienst. Hiervoor wordt het decreet van 12 juli 2013 houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria gewijzigd.

Met deze twee beleidsmaatregelen wordt uitvoering gegeven aan enkele van de voorgestelde maatregelen in de visienota "Beleidsmaatregelen voor de her- en nevenbestemming van parochiekerken in Vlaanderen", goedgekeurd door de Vlaamse Regering in haar vergadering van 16 juli 2021 (VR 2021 1607 DOC.0949/1BIS). De vijf beleidssporen van de visienota zijn:

1. het oprichten van een 'Programma Toekomst Parochiekerken' dat een geïntegreerde aanpak van deze maatschappelijke uitdaging moet realiseren;
2. het instrument van de kerkenbeleidsplannen verplichten in iedere gemeente, en dit instrument opnemen in de organieke eredienstregelgeving;
3. de Vlaamse financiële stimuli beter afstemmen op de noden op het terrein;
4. nagaan, door het 'Programma Toekomst parochiekerken', in welke mate private actoren een grotere inbreng kunnen hebben in deze problematiek;
5. het laten onderzoeken van het herbestemmingsprofiel (een objectieve inschatting van de erfgoedwaarde en het herbestemmingsprofiel) van elke parochiekerk in Vlaanderen.

Dit voorontwerp van decreet vormt de decretale vertaling van de beleidssporen 2 en 3. De implementatie van beleidssporen 1, 4 en 5 vergt geen decretaal ingrijpen.

Een uitgebreide toelichting van de maatschappelijke context, de beleidsdoelstellingen, de meer gedetailleerde inhoud, de maatschappelijke impact en de totstandkomingsprocedure van voorliggend voorontwerp van decreet is opgenomen in de nota aan de Vlaamse Regering n.a.v. de eerste principiële goedkeuring (VR 2022 2904 DOC. 0459-1) en in het algemeen deel van de bijgevoegde memorie van toelichting. In het algemeen deel van de bijgevoegde memorie van toelichting is eveneens een samenvatting opgenomen van het SARO-advies én de reactie hierop van de Vlaamse Regering.

Advies van de Raad van State (advies 71.752/3)

Op 15 juli 2022 verstrekke de Raad van State haar advies (71.752/3) over het voorliggend ontwerp van decreet.

De Raad van State bevestigde de bevoegdheid van het Vlaams Gewest tot het nemen van de voorgenomen decretale bepalingen. De Raad van State gaf geen bijkomende opmerkingen. De tekst van het decreet zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering in haar vergadering van 17 juli 2022 (tweede principiële goedkeuring) behoeft dan ook geen aanpassing.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor een uitgebreide toelichting bij de artikelen kan verwezen worden naar punt II van de memorie van toelichting bij dit voorontwerp van decreet.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Zie de nota aan de Vlaamse Regering naar aanleiding van de eerste principiële goedkeuring van dit voorontwerp van decreet (VR 2022 2904 DOC.0459-1).

B. ESR-TOETS

Zie de nota aan de Vlaamse Regering naar aanleiding van de eerste principiële goedkeuring van dit voorontwerp van decreet (VR 2022 2904 DOC.0459-1).

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Zie de nota aan de Vlaamse Regering naar aanleiding van de eerste principiële goedkeuring van dit voorontwerp van decreet (VR 2022 2904 DOC.0459-1).

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Zie de nota aan de Vlaamse Regering naar aanleiding van de eerste principiële goedkeuring van dit voorontwerp van decreet (VR 2022 2904 DOC.0459-1).

4. VERDER TRAJECT

Zie voorstel van beslissing.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten, het decreet van 12 juli 2013 houdende toekenning van subsidies voor gebouwen van de eredienst, gebouwen voor de openbare uitoefening van de niet-confessionele morele dienstverlening en crematoria en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de eventuele her- of nevenbestemming van parochiekerken, en de bijgaande memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

Bijlagen:

- Ontwerp van decreet
- Memorie van toelichting
- Bijlage: advies Raad van State